

Студијски програм: ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА
Назив предмета: Биохемија и орална биохемија
Наставник/наставници: Проф. др Душан Соколовић
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 8
Шифра предмета: 24С107
Услов: нема услова
Циљ предмета: Циљ предмета је да изучавајући биохемјске процесе који се одигравају у ћелијама и ткивима, студент кроз изабрана поглавља из биохемије стиче знања о: специфичностима биохемијских реакција у организму, структури и механизмима деловања ензима и витамина, анаболизму и катаболизму угљених хидрата и липида, метаболизму аминокиселина и непротеинских азотних једињења, структури и функцијама простих и сложених протеина, метаболизму воде и минерала, биохемији ткива и структура у усној дупљи и телесних течности (крви, урина, пљувачке), биохемијском саставу зуба, биохемији пљувачке, зубним наслагама, значају исхране на оралне структуре и механизмима њихове заштите. Студент се свеобухватно упознаје са биохемијским процесима у здравом организму човека, као и са могућим поремећајима.
Исход предмета: Савладавањем теоријске и практичне наставе из биохемије студент стиче: основна знања о биохемијском значају молекула са применом у стоматологији, као и структури једињења која учествују у метаболичким процесима који се одвијају у биолошком систему; неопходна знања о принципима биохемијских процеса разградње и синтезе органских молекула и регулаторним механизмима ових процеса, знања о биохемијској организацији и биохемијским процесима појединих ткива и органа, њихову повезаност и међузависност; неопходна знања да буде припремљен за разумевање биохемијских збивања која се дешавају у различитим обољењима, посебно везано за обољења зуба и усне дупље, као и свестан могућности примене биохемијских дијагностичких процедура релевантних у патологији обољења зуба и усне дупље; основна знања о клиничко-дијагностичком значају одређивања појединих биохемијских параметара у телесним течностима и секрецијама човека (серум, пљувачка); знања о биохемијском саставу и механизми секреције пљувачке; основна знања о биохемијском саставу зубних ткива. Стицањем ових знања, студент стиче добру основу за праћење наставе из медицинских и стоматолошких предмета.
Садржај предмета: Теоријска настава: Ензими: Структура, улоге и значај ензима. Коензими. Фактори који утичу на активност ензима. Активатори и инхибитори и њихов клинички значај. Специфичност дејства ензима. Класификација ензима. Дијагностички важни ензими (амилаза, креатин-киназа, лактат-дехидрогеназа). Витамини: Липосолубилни (Витамин А, Д, К, Е). Хидросолубилни (Витамин Б ₁ , Б ₂ , ПП, Б ₆ , Б ₁₂ , Ц, пантотенска киселина, фолна киселина). Угљени хидрати: Вареше и ресорпција угљених хидрата. Гликолиза. Кребсов циклус трикарбонских киселина. Пентозни пут угљених хидрата. Гликоген-синтеза, разградња и метаболизам. Глукуронска киселина-синтеза и улоге. Мукополисахариди. Масти: Структура, подела и улоге. Вареше и ресорпција масти. Промет и значај ацетил КоА. β-оксидација масних киселина. Синтеза масних киселина. Синтеза триацилглицерола. Метаболизам холестерола. Ацетонска тела. Жучне киселине. Метаболизам сложених масти. Биолошке мембране: Структура мембрана и механизми транспорта. Метаболизам азота, непротеинских азотних једињења и промет аминокиселина: Опште особине и подела аминокиселина. Општи промет азота у организму. Дигестија протеина и ресорпција аминокиселина. Катаболизам аминокиселина. Синтеза урее. Метаболизам креатина и креатинина. Метаболизам глицина, аланина, серина, триптофана, хистидина, тио-аминокиселина, фенилаланина и тирозина. Протеини, хемоглобин и нуклеопротеиди: Опште особине, улога, структура и подела протеина. Хемоглобин-структура и функција. Синтеза хема. Метаболизам жучних боја и хипербилирубинемije. Структура нуклеопротеина. Структура и функције ДНК. Врсте, структура и улоге РНК. Синтеза

протеина.

Хормони: Структура, подела и механизам деловања хормона. Инсулин. Хормони штитне жлезде. Хормони који регулишу метаболизам калцијума и фосфора (паратиреоидни хормон, калцитонин, витамин Д). Хормони коре надбубрежних жлезди. Полни хормони.

Вода и минерали: Метаболизам, регулација и пормећај метаболизма воде. Метаболизам натријума и калијума. Метаболизам калцијума, фосфора и магнезијума. Олигоелементи (метаболизам гвожђа, флуора и селена).

Биохемија крви: Албумини. Глобулини. Имуноглобулини. Протеини акутне фазе. Коагулација крви. Липопротеини крвне плазме.

Биохемија ткива: Биохемија јетре, бубрега и урина, мишића и коштаног ткива.

Орална биохемија: Биохемијски састав зуба. Биохемија плувачке. Зубне наслаге. Значај исхране на оралне структуре и механизми њихове заштите.

Практична настава:

Утицај температуре на активност ензима. Утицај концентрације водоничних јона (pH) на активност ензима. Доказати присуство птијалина у плувачци човека. Активатори и инхибитори ензимских реакција. Специфичност дејства ензима. Доказ и присуство Витаминa: А, Б1, Д и Ц. Активност амилазе у серуму по методи Wohlgemuth-a. Доказати присуство глукозе у мокраћи Бенедиктовом методом. Извршити хидролизу масти помоћу алкалија и испитати особине масних киселина и сапуна. Доказати присуство жучних киселина у жучи Pettenkofer-овом пробом. Доказати улогу жучних соли у активирању панкреасне липазе. Доказати присуство аминокиселина у молекулу беланчевина (тирозин, цистеин, троптофан). Бојне реакције на беланчевине. Одредити концентрацију уреје у мокраћи помоћу ензима уреазе. Одредити концентрацију креатинина у серуму. Извршити киселу хидролизу нуклеопротеида. Изталожити беланчевине крвне плазме солима лакних метала. Одређивање укупних беланчевина у серуму по методи Gornall-a. Извршити хемолизу еритроцита. Доказати присуство жучних боја у жучи Gmelin-овом пробом. Доказати присуство билирубина у мокраћи. Пуфери крви: испитати капацитет органских и неорганских пуфера крвне плазме. Одређивање количине бикарбоната и хлорида у серуму по методи Scribner-a. Одређивање количине калцијума у мокраћи оријентационом методом по Sulkowitch-у. Опште особине мокраће. Доказати присуство ацетонских тела у мокраћи. Доказати присуство беланчевина у мокраћи. Доказати присуство роданида у плувачци човека. Доказати присуство слободних и везаних сулфата у мокраћи. Доказати присуство индикана у мокраћи.

Лигература:

Кораћевић Д, Бјелаковић Г, Ђорђевић В, Николић Ј, Павловић Д, Коцић Г. БИОХЕМИЈА, Треће издање, Савремена администрација, Београд, 2006.

Спасић С, Јелић-Ивановић З, Спасојевић-Калимановска В. Општа биохемија, Београд, 2002

Devlin MTH. Textbook Of Biochemistry With Clinical Corelation, Sixth Ed, Wiley-Liss Inc, USA, 2006.

Кораћевић Д, Бјелаковић Г, Стојановић И, Цветковић Т, Јевтовић-Стоименов Т, Соколовић Д и сар. Практикум из биохемије за студенте стоматологије, Галаксија-Ниш, Ниш, 2016.

Број часова активне наставе: 75   Теоријска настава: 45   Практична настава: 30

Методe извођења наставе:

Теоријска настава, Практична настава, Семинари, Тестови провере знања, Консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	30 поена	Завршни испит	70 поена
активност у току предавања	2 поена	практични испит	20 поена
практична настава	6 поена	усмени испит	50 поена
колоквијум-и	20 поена		
семинар-и	2 поена		